

Kommittén för avskaffande av rasdiskriminering

Slutsatser av Finlands 23:e periodiska rapport^{*}

1. Kommittén granskade Finlands 23:e periodiska rapport (CERD/C/FIN/23) vid sitt 2520:e och 2521:a möte (CERD/C/SR 2520 och CERD/C/SR 2521) den 25 och 26 april 2017. Vid sitt 2536:e möte den 5 maj 2017 antog kommittén följande slutsatser:

A. Inledning

2. Kommittén välkomnar att konventionsstaten har lämnat in sin 23:e periodiska rapport. Kommittén uppskattar också att rapporten ärligt och självkritiskt tar upp de anledningar till oro som kommittén fört fram i sina föregående slutsatser (CERD/C/FIN/CO/20–22). Kommittén uppskattar den öppna och konstruktiva andan i dialogen med konventionsstatens delegation. Ytterligare vill kommittén tacka delegationen för de detaljerade uppgifter som gavs under behandlingens gång och de tilläggsuppgifter som gavs efter att dialogen slutförts.

B. Positiva synpunkter

3. Kommittén tackar konventionsstaten för att den i enlighet med kommitténs tidigare rekommendation har ändrat diskrimineringslagen (1325/2014) för att precisera att 2 paragrafen i lagen ska tillämpas på såväl offentlig som privat verksamhet (frånsett verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet och religionsutövning).

4. Kommittén välkomnar ratificeringen av följande internationella instrument sedan den senaste granskningen av konventionsstatens periodiska rapporter (CERD/C/FIN/20–22):

- a) utredningsförfarandet (artikel 11) i det fakultativa protokollet till internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och protokollet, den 31 januari 2014,
- b) det fakultativa protokollet till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, den 8 oktober 2014,
- c) det fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi, den 12 november 2015 och det fakultativa protokollet om ett klagomålsförfarande, den 12 november 2015;
- d) konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, dess fakultativa protokoll och utredningsförfarande (artikel 6 och 7), den 11 maj 2016.

5. Kommittén välkomnar också följande åtgärder inom lagstiftning och politik som konventionsstaten har vidtagit:

---

^{*} Kommittén godkände slutsatserna vid sin 92:a session (24 april – 12 maj 2017).

Utrikesministeriet - inofficiell översättning 19.7.2017

- a) antagande av första och andra nationella handlingsplanen för grundläggande och mänskliga rättigheter,
- b) antagande av första och andra programmet för integrationsfrämjande och tillhörande handlingsplan för integration från 2015, i enlighet med lagen om främjande av integration (1386/2010),
- c) genomförande av projektet *Good Relations* från november 2012 till oktober 2014,
- d) de politiska partiernas åtagande 2015 att följa de europeiska politiska partiernas stadga för ett icke-rasistiskt samhälle,
- e) genomförande av projektet *Nej till hatretorik* (2013–2015),
- f) förbud mot etnisk profilering (2015),
- g) antagande av ett nationellt stimulansprogram för de samiska språken (2014),
- h) inrättandet av en nationell diskriminerings- och jämställdhetsnämnd (2015),
- i) upprättandet av statsrådets nätverk av kontaktpersoner för grundläggande och mänskliga rättigheter (2015),
- j) inrättandet av en nationell institution för de mänskliga rättigheterna som fått A-status av den internationella samordningskommittén för nationella människorättsinstitutioner, *Global Alliance on National Human Rights Institutions*.

C. Anledningar till oro och rekommendationer

Statistik

6. I det att kommittén uppskattar den statistik över befolkningens sammansättning och sysselsättning som konventionsstaten har lämnat in är den dock fortsatt oroad över att dessa uppgifter inte ger en övergripande bild av hur olika grupper, såsom romer, rysk- och estniskspråkiga, somalier och samer kan tillgodose sina ekonomiska och sociala rättigheter (artikel 1).

7. Kommittén erinrar om de reviderade rapporteringsanvisningarna (se CERD/C/2007/1 punkterna 10–12) och rekommenderar att konventionsstaten framöver differentierar sin datainsamling så att den tillämpar olika indikatorer för etnisk mångfald och tillåter respondenterna att rapportera anonymt och att själva bestämma hur de vill identifiera sig, med avsikt att skapa en korrekt empirisk grund för en effektivare politik som syftar till jämlikt tillgodoseende av alla rättigheter som skyddas genom konventionen och till att underlätta uppföljningen.

Tillämpning av finsk lagstiftning

8. Kommittén noterar de uppgifter konventionsstaten har lämnat om fall av diskriminering som kommit till myndigheternas kännedom. Kommittén beklagar dock att den inte har fått samlad information om slutresultatet i de fall där finsk lagstiftning har tillämpats på rasdiskriminering enligt definitionen i artikel 1 i konventionen (artiklarna 1, 5 och 6)

9. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten i sin följande periodiska rapport lämnar ytterligare information och detaljerad statistik om lagföring i fall av rasdiskriminering för att förövarna av dessa gärningar ska ställas till svars i högre grad.

Hatreterik, uppvigling till rashat och hatbrott

10. Kommittén välkomnar konventionsstatens kampanj "*Nej till hatretorik*" (2013–2015) samt ändringen i strafflagen (511/2111) som kriminaliserar hets mot folkgrupp och grov hets mot folkgrupp och föreskriver om straff för dessa gärningar. Kommittén välkomnar också konventionsstatens åtgärder 2016 och föråret 2017 för att förebygga och hantera hatretorik och hatbrott. Kommittén är dock fortsatt oroad över den avsevärda och allt ökande förekomsten av hatbrott med rasistiska motiv och över att ett relativt litet antal hatbrott har lett till åtal. Kommittén uppmärksammar med oro den tilltagande aggressiviteten mot människor som antas ha utländsk bakgrund, såsom romer, muslimer, somalier, ryssar och svenskspråkiga. Kommittén är också oroad över att det 2015 och 2016 registrerades över tio våldsamma angrepp riktade mot asylsökande, däribland mordbrand. Kommittén uppmärksammar med djup oro att retorik som kan anses vara rasistisk och främlingsfientlig har ökat bland politikerna, trots att riksdagspartierna 2015 undertecknade de europeiska politiska partiernas stadga för ett icke-rasistiskt samhälle (artiklarna 2, 4 och 6).

11. Kommittén erinrar om sin allmänna rekommendation nr 35 (2013) om bekämpning av hatretorik och rekommenderar att konventionsstaten

- a) grundligt undersöker fall av rasistisk hatretorik, uppvigling till rashat och rasrelaterat våld och vidtar lämpliga åtgärder om åtal och påföljder mot de skyldiga,
- b) ger obligatorisk och kontinuerlig utbildning om hatbrott och diskriminering till brottsbekämpande myndigheter på alla plan,
- c) offentligt fördömer och tar avstånd från hatretorik och främlingsfientliga uttalanden från tjänstemän och politiker, också i webbmedier, och uppmanar politikerna att säkerställa att inte deras offentliga uttalanden främjar intolerans, stämpling och uppvigling till hat,
- d) i sin följande rapport lämnar statistik över antalet och arten av hatbrott, domar och straff som förövarna utdömts och över eventuella ersättningar till brottsoffren.

Romska gemenskaper

12. I det att kommittén noterar att antalet elever som får undervisning i romani har ökat och tackar konventionsstaten för det förtjänstfulla politiska programmet för romerna i Finland är kommittén dock oroad över att majoriteten av romerna fortfarande stöter på diskriminering i tillgodoseendet av deras ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, särskilt när det gäller tillgång till arbete, bostad och utbildning (artikel 5).

Utrikesministeriet - inofficiell översättning 19.7.2017

13. Kommittén hänvisar till sin allmänna rekommendation nr 32 (2009) angående syftet och tillämpningsområdet för särskilda åtgärder enligt konventionen och sin allmänna rekommendation nr 27 (2000) om diskriminering av romer och rekommenderar att konventionsstaten ökar sina ansträngningar för att integrera romerna på arbets- och bostadsmarknaden, inkludera romska barn i undervisningen och att främja undervisningen i romani. Vidare rekommenderar kommittén att konventionsstaten i sin följande rapport lämnar kommittén uppgifter om konkreta resultat av utförda åtgärder.

Samernas situation

Rösträtten vid sametingsval

14. Kommittén noterar sametingets oro över att finska regeringen enligt samekonventionen alltför har behörighet att definiera vem som är same. Vidare noterar kommittén att högsta förvaltningsdomstolen är behörigt att besluta vem som är röstberättigad vid val till sametinget. Kommittén noterar att konventionsstaten har förbundit sig att bättre än tidigare följa principen om fritt och kunskapsbaserat förhandssamtycke vid omvärdering av sin politik i dessa frågor (artikel 5)

15. I enlighet med sin allmänna rekommendation nr 23 (1997) om ursprungsfolkens rättigheter upprepar kommittén sin rekommendation att konventionsstaten vid fastställandet av vem som ska ha rösträtt i val till sametinget ska lägga vederbörlig vikt vid samernas självbestämmanderätt beträffande deras status i Finland, deras rätt att själv bestämma sin tillhörighet och rätten att inte underkastas tvångsassimilering (se CERD/C/FIN/CO/20-22, punkt 12).

Samernas traditionella markområden och näringar

16. Trots de uppgifter som konventionsstaten har lämnat är kommittén fortsatt oroad över att samernas rättigheter med avseende på deras traditionella markområden och hotade traditionella fiskerier inte skyddas tillräckligt och att regeringens åtgärder som har effekter på samerna inte konsekvent följer principen om fritt och kunskapsbaserat förhandssamtycke. Kommittén noterar att lagen om Forststyrelsen (234/2016) från 2016 inte förutsätter samråd med samerna innan andra beviljas tillstånd som inverkar på användningen av deras mark. Kommittén är oroad över uppgifterna om att det inte förhandlades med sametinget innan fiskeavtalet för Tana älv undertecknades, trots att avtalet avsevärt inskränker samernas traditionella fiskerättigheter. Kommittén noterar att propositionen om ratificering av Internationella arbetsorganisationen ILO:s konvention från 1989 (nr 169) om ursprungsfolk och stamfolk är under behandling (artikel 2 och 5).

17. Kommittén upprepar sin rekommendation att konventionsstaten tar fram en lämplig förhandlingslösning i tvisten som gäller samernas rätt till sina traditionella markområden, också genom att revidera den relevanta lagstiftningen och beakta ILO:s konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk (se CERD/C/FIN/CO/20-22, punkt 13). Vidare uppmanas konventionsstaten att inhämta samernas fria och kunskapsbaserade förhandssamtycke innan

Utrikesministeriet - inofficiell översättning 19.7.2017

den godkänner projekt som inverkar på användningen och utvecklingen av samernas traditionella markområden och naturresurser och att innan den beviljar koncessioner eller planerar verksamhet inom samernas hembygdsområde också säkerställa att de kulturella, sociala och miljökonsekvenserna utvärderas på lämpligt sätt i samarbete med respektive berörda samfund.

De samiska språken

18. Kommittén noterar att 75 % av de samiska barnen under 11 år i Finland bor utanför samernas hembygdsområde och är oroad över att det fortfarande finns för få lärare i samiska språk trots ökade anslag. Vidare noterar kommittén att konventionsstaten har föreslagit att samiska språklagen (1086/2003) ska ändras. Kommittén har fått oroande uppgifter om att tillgången på social- och hälso-tjänster på samiska fortfarande är för liten även om konventionsstaten har strävat efter att stärka kunskaperna i samiska språket och kulturen bland social- och hälsovårdspersonalen (artikel 5).

19. Kommittén vill sporra konventionsstaten att fortsätta ansträngningarna för att stimulera de samiska språken även utanför samernas hembygdsområde. Kommittén rekommenderar också att konventionsstaten säkerställer ett tillräckligt utbud av hälso- och mentalvårdstjänster samt socialtjänster på samiska.

Sysselsättning och boende

20. Kommittén är oroad över att personer som antas ha utländsk bakgrund fortsatt diskrimineras på arbets- och bostadsmarknaden och att arbetslöshetsgraden för kvinnor med invandrarbakgrund fortfarande är mycket hög (artikel 2 och 5).

21. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten vidtar alla nödvändiga åtgärder för att bekämpa rasdiskriminering som riktar sig mot personer som antas ha utländsk bakgrund, framför allt kvinnor, på arbets- och bostadsmarknaden.

Mobbning av barn som antas ha utländsk bakgrund

22. Kommittén tackar konventionsstaten för att ha utarbetat och genomfört ett handlingsprogram mot skolmobbing. I det den noterar att den finländska delegationen konstaterat att kampen mot skolmobbing har framskridit, är kommittén trots det oroad över att mobbningen utifrån uppgifterna i konventionsstatens rapport inte har minskat (artiklarna 2 och 5).

23. I enlighet med sin allmänna rekommendation nr 20 (1996) som gäller artikel 5 i konventionen rekommenderar kommittén att konventionsstaten för att säkerställa jämlika och inkluderande utbildningsmöjligheter för alla barn ska öka sina ansträngningar för att främja tolerans, mångfald och jämlikhet i skolornas läroplansgrunder för att främja en effektivt mångkulturell läromiljö.

Utrikesministeriet - inofficiell översättning 19.7.2017

Invandrare, asylsökande och flyktingar

24. Kommittén noterar med oro att Finland sedan 32 000 asylsökande kommit till Finland 2015 har gjort flera ändringar i lagstiftningen som försämrar skyddet av asylsökande, flyktingar och andra invandrare i sårbar ställning. Kommittén är oroad över att bestämmelsen i utlänningslagen (301/2004) om beviljande av uppehållstillstånd på humanitära grunder har upphävts och att ändringen har tillämpats retroaktivt. Kommittén är också oroad över uppgifter om att en del asylsökande alltjämt hålls i polisförvar. Vidare är kommittén oroad över papperslösa personers svårigheter att få andra relevanta hälsovårdstjänster till rimligt pris än akutvård. Kommittén noterar med oro uppgifter om att asylbesvär av asylsökande som hör till vissa grupper under den senaste tiden har godkänts mera sällan än andra gruppers besvär. Kommittén ber konventionsstaten utreda huruvida eventuella diskriminerande riktlinjer inverkar på hur många som beviljas asyl (artiklarna 5 och 6).

25. Kommittén rekommenderar i enlighet med sin allmänna rekommendation nr 30 (2004) om diskriminering av andra än det egna landets medborgare att konventionsstaten

- a) ska säkerställa att dess gällande lagstiftning och andra begränsningar som gäller avlägsnande av andra än konventionsstatens medborgare från sin jurisdiktion inte i sitt syfte eller till sina konsekvenser diskriminerar någon på grund av ras, hudfärg eller etniskt eller nationellt ursprung och att andra än konventionsstatens medborgare i förfarandena för avlägsnande ur landet har jämlik tillgång till effektiva rättsmedel mot krav på återsändande,
- b) i sina förläggningar för asylsökande har tillräcklig beredskap att tillhandahålla relevant skydd, grundläggande service och humanitärt bistånd för att säkerställa att inte asylsökande hålls i förvar under omständigheter av straffkaraktär,
- c) vidtar konkreta åtgärder för att säkerställa att papperslösa invandrare faktiskt får relevanta hälsovårdstjänster till ett rimligt pris.

D. Övriga rekommendationer

Ratificering av andra instrument

26. Beaktande alla mänskliga rättigheters odelbarhet uppmanar kommittén konventionsstaten att överväga ratificering av de internationella konventioner om mänskliga rättigheter som den ännu inte har ratificerat, särskilt sådana statsfördrag vilkas bestämmelser har direkt inverkan på grupper som eventuellt utsätts för rasdiskriminering, däribland den internationella konventionen om skydd av alla migrerande arbetstagares och deras familjemedlemmars rättigheter. Vidare upprepar kommittén sin rekommendation att konventionsstaten ska ratificera ILO:s konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk (se CERD/C/FIN/CO/20–22, punkt 19).

Utrikesministeriet - inofficiell översättning 19.7.2017

Uppföljning av Durbandeklarationen och handlingsprogrammet

27. Utifrån sin allmänna rekommendation nr 33 (2009) om uppföljningen av Durban-översynskonferensen rekommenderar kommittén att konventionsstaten när den genomför konventionen i sitt nationella rättssystem verkställer Durbandeklarationen och handlingsprogrammet som godkändes i september 2001 av världskonferensen mot rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och likartad intolerans och då beaktar slutdokumentet från Durban-översynskonferensen som hölls i Genève i april 2009. Kommittén ber konventionsstaten att i sin följande periodiska rapport inkludera separata uppgifter om handlingsplaner och andra åtgärder som konventionsstaten genomför för att verkställa Durbandeklarationen och handlingsprogrammet på det nationella planet.

Internationella decenniet för människor med afrikanskt ursprung

28. I ljuset av generalförsamlingens resolution 68/237, där åren 2015–2024 utlystes till ett internationellt decennium för människor med afrikanskt ursprung, och resolution 69/16 om ett handlingsprogram för att genomföra detta decennium, rekommenderar kommittén att konventionsstaten utarbetar och verkställer ett för ändamålet lämpligt åtgärds- och politikprogram. Kommittén ber att konventionsstaten i sin följande periodiska rapport ska inkludera separata uppgifter om konkreta åtgärder i denna kontext, med beaktande av kommitténs allmänna rekommendation nr 34/2011 om rasdiskriminering som riktar sig mot människor med afrikanskt ursprung.

Hörande av det civila samhället

29. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten vid utarbetandet av sin följande periodiska rapport och vid åtgärdandet av dessa slutsatser fortsatt hör sådana organisationer i det civila samhället som verkar för att skydda de mänskliga rättigheterna, särskilt organisationer som bekämpar rasdiskriminering, och breddar dialogen med dem.

Grundrapporten

30. Kommittén upprepar sin rekommendation att konventionsstaten ska uppdatera sin grundrapport från 1997 (HRI/CORE/1/Add.59/Rev.2) med iakttagande av de harmoniserade anvisningarna för rapportering om genomförandet av internationella människorättskonventioner som godkändes av människorättskommittéernas femte möte i juni 2006 (HRI/GEN/2/Rev.6, kap. 1) och särskilt anvisningarna om den allmänna grundrapporten. Utifrån generalförsamlingens resolution 68/268 uppmanar kommittén konventionsstaten att beakta maximilängden på 42 400 ord för dessa instrument.

Åtgärder med anledning av slutsatserna

31. I enlighet med artikel 9.1 i konventionen och regel 65 i sina procedurregler ber kommittén konventionsstaten att inom ett år från att slutsatserna meddelades lämna uppgifter om hur den har följt rekommendationerna ovan i punkterna 19 och 25.

Utrikesministeriet - inofficiell översättning 19.7.2017

Särskilt viktiga punkter

32. Kommittén vill uppmärksamma konventionsstaten på att rekommendationerna 9, 11 och 17 är särskilt viktiga och ber konventionsstaten i sin följande periodiska rapport ge detaljerade uppgifter om vilka konkreta åtgärder den har vidtagit för att genomföra dessa rekommendationer.

Information

33. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten när den lämnar in sina rapporter till kommittén samtidigt gör dem lättillgängliga för allmänheten och att kommitténs slutsatser om rapporterna publiceras på samma sätt på konventionsstatens officiella språk och vid behov på andra språk som talas allmänt i konventionsstaten.

Följande periodiska rapport

34. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten lämnar in sina kombinerade 24:e till 26:e periodiska rapporter i en enda handling senast den 13 augusti 2021, och följer rapporteringsanvisningarna (CERD/C/2007/1) som godkändes på kommitténs 71:a session, och att konventionsstaten i sin rapport behandlar alla de frågor som har tagits upp i dessa slutsatser. I enlighet med generalförsamlingens resolution 68/268 uppmanar kommittén konventionsstaten att hålla sig till maximilängden på 21 200 ord per konventionsrapport.

= = =